

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izahaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četrt leta 2 K. — Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge tujevine dodatno 6 K. — Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odgovora. — Odje „Kotičnega listovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Korovna cesta št. 5. — Reklamni se ne vnašajo. — Upravištvu: Korovna cesta št. 5, sprejemni naročnine, inserate in reklamacije. — Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 10 vin. — Inserati se sprejemajo do toka opoldne. — Neuprte reklamacije se poštno preste.

Mirovna ponudba avstrijske vlade.

Nas zunanji minister Burián je zopet pozval prijatelje in nasprotnike, naj odpošljejo vlade vojskujočih držav svoje zastopnike v kako nevtralnem (nepristransko) državo, da se bodo zaupno in neobvezno pomenili, pod katerimi pogoji bi se lahko sklenil mir. Od vseh prejšnjih mirovni ponudb se razlikuje sedanja v tem, da ne vsebuje nikakih jasnih pogojev, ampak samo pozivlja vlade prijateljskih in neprijateljskih držav, naj pošljejo svoje zastopnike, ki se bodo pomenkovali o načelih, na katerih naj se zgradi svetovni mir. Ali bo imel ta poziv kak uspeh, po kaže nam bližnja bodočnost. V poučenih krogih sodijo, da so sicer predpogoji za mir nekoliko boljši, kakor so bili lanskega leta, da so pa vendar še velike razlike med načeli, ki jih zastopajo na eni strani Nemčija in Avstro-Ogrska ter na drugi strani Wilson in sovrážne države.

Na ta naspotja opozarja tudi sedanja Burianova poslanica, ki pravi, naj se predložijo predlaganemu mirovnemu posvetovanju jasni mirovni načrti, po katerih bi se izvedla od obeh straneh postavljena načela. Kakor je znano, je Wilson v svojem govoru od dne 4. julija t. l. ponovil med drugim tudi načelo, da morajo postati vsi, tudi mali narodi prosti ter da jim mora biti dana prilika, da si svobodno uredijo svojo državo. Rekel je tudi, da se mora mir skleniti od naroda do naroda, ker le tak mir more biti trajen. In v imenu Nemčije je izjavil nemški podkancler pl. Payer, da ne bodo vlade same sklepale splošnega miru, ampak sporazumno s celokupnim ljudstvom.

Mirovna ponudba avstrijske vlade je gotovo vzradostila vse, ki si želijo miru. Saj je krvava vojska zahtevala že itak dovolj žrtev. Kdor je še sedaj za nadaljevanje vojske, je prava hijena. In take ljudi najdemo ne samo pri naših sovražnikih, temveč tudi v naših krajih. Vsenemci so sprejeli mirovno ponudbo naše vlade z zasmehom in — ugovori. Le čitajte vsenemške liste, n. pr. „Marburger Zeitung“, „Grazer Tagblatt“ itd. Vsenemci so mnenja, da ne kaže se pogajati in posvetovati s sovražniki o miru, temveč, da je treba vojsko nadaljevati tako dolgo, da bo nemški meč zavladal nad celim svetom, na suhem in na morju. Niti nesreče nemške armade na francoskem bojišču ne spametujejo teh vojnih hujšakačev.

Pri takem razpoloženju v nemškem taboru ni nobena čuda, če sovražniki odgovarjajo na našo mirovno poslanico, da se tako dolgo nočejo pogajati ne z Nemčijo, ne z njenimi zaveznicami, dokler Nemčija ne bo popolnoma poražena. Tako zveni iz govorov sovražnih državnikov. Ker se nemška Hindenburgova armada še vedno umika pred francoško-angloameriško premočjo, je sedaj res malo upanja, da bi mirovni korak cesarja Karla imel kaj uspeha.

Naš zunanji minister Burián je po naročilu cesarja Karla poslal tudi papeževemu poslaniku na Dunaju mirovno pismo, da isto izroči sv. Očetu kot neodvisnemu poglavarju katoliške cerkve. Mirovno pismo se glasi: „Po štirih letih nečuvne borbe in ogromnih žrtev še vedno ni konca vojne, ki opustoša Evropo. C. in kr. vlada, vselej prežeta duha spravljivosti, ki je bil izražen že v mirovnem pismu dne 12. decembra 1916, je sklenila, se obrniti na vse vojskujoče se države ter jih povabiti, da se z zaupno in neobvezno izmenjavo mnenj ugodijo pota za mir, ki bi naj bil časten za vse. Ob tej priliki se c. in kr. vlada zelo hvaležno spominja v srce segajočega poziva sv. Očeta v lanskem letu na vse vojskujoče se države z opominom, da se naj išče sporazumljenje za življenje v bratski slogi. V gotovem prepričanju, da si sv. Oče želi še tudi danes, da bi se trpečemu človeštvu kmalu zopet vrnil blagoslov miru, trdno upamo, da bo dobrohotno spremljal naš korak in ga podpiral s svojim velikim, od celega sveta priznanim uplivom. Prosim Vašo ekselencijo, da blagovolite sv. Očetu izročiti priloženo besedilo mirovnega pisma.“

Glasovi o mirovni ponudbi našega cesarja.

Čeprav sedaj, ko pišemo te vrste, nimamo popolnega pregleda, kako so sovrážne države sprejele mirovno ponudbo našega cesarja, vendar napravljajo brzojavke iz Anglije in Francije utis, da naši sovražniki mirovne ponudbe našega cesarja ne bodo mogli enostavno zamolčati, ampak da bodo odgovorili na njo. Naravnost odklanjajoče stališče zavzema večina italijanskih listov, ki se jezijo, da je naš cesar o svojem koraku obvestil tudi sv. Očeta. Nekateri italijanski listi imenujejo ta korak našega cesarja kar naravnost „zlobnost iz Dunaja.“ V popolnem nasprot-

ju z italijanskim časopisjem so londonski listi, ki so mnenja, da bodo četverosporzumove države naznatile narodom Nemčije, Avstrije, Bolgarije in Turčije okoliščine, pod katerimi bi bil mogoč svetovni mir. Tako n. pr. piše ugledni angleški list „Manchester Guardian“: „Vsek, kdor stori resen korak, da se napravi konec klanju, zasluži nekaj boljšega nego zasramovanje. Gorostasno bi bilo, ako bi kdo zasramoval avstrijsko ponudbo, kakor se je poprej dogajalo s sličnimi predlogi. Ako bi pa ne prišlo do sestanka, bi to utegnulo škodovati vsem tozadevnim nadaljnim poskusom. Zavezniki torej lahko vprašajo osrednje velesile, ako bi bila zblizanja mogoča in sicer to na podlagi predlogov, kakor sta jih stavila Wilson in Lojd Džorž. Zavezniki tudi morajo upoštevati zmerno vsebino avstrijskih predlogov in Avstrija naj ve, da nihče ne namerava Avstrije razkosati.“

Torej že bližnja bodočnost utegne pokazati, ali bo imel korak našega cesarja zaželjeni uspeh ali ne.

Davek na vino.

Slovenski poslanci v boju proti vinskemu davku.

Finančni odsek državnega zbora je sprejel po večdnevni razpravi vinski davek. Jugoslovanski, in posebno slovenski poslanci so krepko branili koristi vinogradnikov in so se z vsemi silami protivili vinskemu davku. Pomagali so jim Čehi in Poljaki, dasiravno le-ti nimajo vinogradnikov. Pokazati so hoteli naši severni bratje, da so tudi v gospodarskih vprašanjih popolnoma na naši strani. Naši jugoslov. vinogradniki jim bodo za podporo, ki so izkazali našim poslancem, vedno hvaležni. S posebnim povdarem pa moramo pibiti, da so nemški poslanci glasovali za vinski davek. Ornig in Schmiderer, Girstmayr in drugi posilnemški veljaki, ki se kar cedijo same „naklonjenosti“ za vinogradnike in ki so nedavno hodili tožariti Slovence na Dunaj, so se sedaj poskrili v svoje brloge. Nobenega ni bilo, da bi opozoril nemške poslance na nevarnost, ki preti vinogradnikom. Nemčurjem se ne zdi vredno, da bi se pobrigali za tako „malenkost.“ Sicer pa vemo itak, zakaj Nemci in nemčurji ne nastopajo proti vinskemu davku. Mislijo si: Mi smo se itak obogatili pri vinski kupčiji, ubogi Slovenci pa naj le plačujejo visok davek

LISTEK.

Vojaški novinec.

Belgijska povest.

Spisal Henrik Kensing; preložil za „Slov. Gospodarja“ Al. B.

(Dalje.)

„Katrica, kje pa jemlješ besede?“ vzklikne druga vdova. „Kot nož me režejo v srce. A lepo je pa vendar!“

„Čista resnica je to“, pravi Janezova mati. — „Naj ve, koliko sem prestala. — Le dalje čitaj, Katrica; ne morem se načuditi, da znaš tako pisati, kaj takega bi si ne bila mislila. Tvoje roke so res pre-dobre, da bi molze krave in obdelovale polje; Bog že tako pripusti.“

Vesela zaradi te hvale, pravi dekle ponosno se smehljajoč:

„Tako je. To vam povem, najboljši mi ne bode kos v pisanju. Zdaj sem se le prav začela. Le poslušajte, ni še vse.“

„Janez, ko bi ti vedel, bi nam kmalu kaj sporočil.“

„Detelja je slaba, ker je pozebla. Turška detelja pa se ti kar smeja, ako jo pogledaš; mehka je kot maslo. Rž je malo trpela zaradi suše, vendar nas je dobri Bog blagoslovil z lepo ajdo in obilnim krompirjem. — In Šampjeter se je oženil z dekletom iz Pulverboša, ki je škilasti, pa bo dosti prinesla k hiši. — Janez Suš, mesar, je padel s strehe staremu kovaču na hrbet, in kovač je pri koncu, revež.“

Deklica umolkne. „Ali je to vse?“ vpraša mati. „Ali mu ne boš naznanila, da je krava storila?“

„Pa res, to sem pozabila . . . Glejte, je že zapisano.“

„Naša Šeka je imela telička; vse je Slo dobro, tele pa smo prodali.“

„O naših zajcih pa ne boš nič povedala, Katrica?“ vpraša ded.

Deklica napiše in čita:

„Ded je naredil v hlevu oddelek za zajce in debeli so kot jazbeci; a največji samec mora ostati živ, dokler se ti ne vrneš, Janez, potem bomo skupaj imeli pojedino.“

Vsi se pristrčno zasmeyejo; deček, ki je videl vse veselo in ga je samega razveselila beseda „pojedina“, ploskne z rokama. — Po nesreči pa njegova roka čašočica za kavo zadene tako močno, da se je zavalila po mizi in se je črnilo kot črna reka izlila čez pismo.

Smeh je izginil z obrazov; osupli so se spogledali. Pavelček, ki se je bal udarcev, pa je že naprej tulil in vpil, da je letelo skozi ušesa.

Dolgo časa so otroka obsipali z očitanji in tarnali nad nesrečo, nazadnje pa so vprašali vsivprek: „Kaj pa bo zdaj?“

„Le tiho“, pravi Katrica odločno, „nesreča ni ta. Jo huda. Saj sem hotela pismo prepisati še enkrat, ker prvokrat ni šlo gladko, črke so bile prevelike in pisava kriva. Zdaj bom naredila že boljše, to se upam. Hitro poidem v vas po papir in črnilo in tudi čero si moram dati še enkrat urezati, ker je postalo remehko.“

„Torej pojdi hitro“, je bil odgovor. „Tu imaš petfrankovski tolar za tele. Zmenjaj ga pri cerkovniku, ker našemu ubogemu Janezu moramo poslati tu- ga, saj denarja. — Pavelček, ven iz hiše, ti pa pridi še pred večerom, ako moreš.“

Katrica je odhitela skozi vrata in z zadovoljnim smehljajem na obrazu proti vasi. S sladkim veseljem ji je navdajala srce zmaga, ki jo je dobila, prepričanje, da odslej lahko piše Janezu in predvsem nekak ponos na njeno znanost.

Pri lipi na razpotju opazi pismonošo, ki je od- daleč prihajal proti njej. To jo je nagnilo, da se je

ustavila in da ji je srce pričelo močno biti; ker je ta pot držala samo proti kočam, na pustnjo in v gozd, ni dvomila, da sel prinaša poročilo od Janeza.

In res; ko se približa, vzame iz žepa pismo in pravi, smejoč se:

„Katrica, tu imam nekaj za-te, prišlo je iz Venloja, a stane 35 centimov.“

„35 centimov?“ mrmra Katrica, tresoč se vzame pismo in sanjavo strmi v naslov.

„Da“, pravi pismonoša, „to stoji na naslovu. Ali vas bom varal za to malenkost?“

„Ali lahko to-le zmenjate?“ vpraša Katrica in mu da petfrankovski tolar.

Pismonoša zmenja tolar in odtegne poštarino. Potem prijazno pozdravi deklco in se vrne nazaj v vas.

Katrica vsa vesela teče domov. V nepotrpežljivosti odpre pismo in se zelo začudi, ko pade ven še drugo pismo. Postane ter je pobere. Rdečica srnaja ji oblije čelo in lica, krog ustn pa ji zaigra smeuljaj in oči ji zaiskre od veselja. Na drugem pismu je stalo z velikimi črkami: „Samo za Katrico.“ — Za Katrico! Janezova duša je bila zaprta v ti peli papirja, njegov glas je govoril iz njega, samo njej! Med njo in njim je bila skrivnost.

Ginjena in osupla postane za hip, zroč v tla; razne misli ji rojijo po glavi, dokler ne začuje iz daljave mukanje vola ter se spomni, da ni prav, če še dalje odlaša. Drugo pismo skrije v nedriju ter hiti proti koči, kjer plane proti čakajočima ženama z veselim vzklikom:

„Pismo od Janeza! Pismo od Janeza!“

Vdovi ji veselo začudeni hitita nasproti. Ded, ki se je daleč nagnil naprej, da bi bolje videl, pade skoro iz postelje.

Z naglimi besedami pripoveduje deklca, kako je med potoma naletela na pismonošo, ki je zahteval 35 centimov. V besedo pa sta ji segli ženi, ki sta venomer klicali:

„Katrica, čitaj ga, čitaj ga!“

V naslednjem prinašamo doslovno poročilo o razpravi v finančnem odseku:

Dne 11. in 12. septembra se je obravnaval v finančnem odseku nameravani vinski davek. Poročevalec je moravski Nemeč Teltšchik. Po uvodnih besedah poročevalca se oglasi prvi slovenski poslanec Jarc, ki izvaja: „Vinogradništvo je najdražja kmetijska panoga. Ze leta 1916 so na Kranjskem natančni računi podali zaključek, da stane hektoliter vina (pridelovanje) 240 K in še več. Pri sedanjih razmerah so stroški pa še mnogo večji. In vendar je vojaška oblast v Istri in na Tirolskem zaplenila vinogradnikom vino in plačevala po 160 K hektoliter. V Ljubljani je vojaška oblast nekaterim trgovcem kar zaplenila vino in ga plačala po 120 K, da so imeli častniki za svojo mizo ceno vino. Letos se obeta posebno slaba vinska letina; vinogradniki ne bodo imeli vina niti za svoje domače potrebe. V teh razmerah ne kaže obtežiti vinogradnikov z novim davkom. Jugoslovanski zastopniki bodo glasovali vsled tega proti vinskemu davku.“

Dalmatincec dr. Dulibič izvaja: „Dalmacija potrebuje za svojo domačo rabo vsaj 40.000 hl vina, kajti vsled pretežne koruzne hrane potrebuje vino. Dalmacija bi po predloženem davčnem načrtu morala plačati vsaj desetino davščine, torej približno 10 milijonov K. To je za ubogo deželo prehujo. Sedanje visoke cene niso pomagale dalmatinskemu vinogradniku. To se lahko spozna iz dejstva, da dvigajo razni kmetovalci iz hranilne svoje vloge. Na Hrvaškem in na Ogrskem kupujejo žito in moko po visokih cenah, dostikrat po 2000 K 100 kg, ker je domača aprovizacija popolnoma nezadostna.“

Tirolski poslanec Guggenberg: „Na Tirolskem so razmere podobne kakor v Dalmaciji. Vinogradniki so večinoma ubožni kmetovalci; vinogradništvo je izpostavljeno mnogim uimam. Vendar, ker država potrebuje sredstev, hoče glasovati za predlagani davek na vino.“

Galicijski tovarnar Kolischer je mnenja, da bodo sedanje visoke vinske cene še dolgo obstajale. V Galiciji se spirit še dolgo ne bo varil, ker krompirja ne bo niti za prehrano zadostovalo; tudi piva ne bo toliko, kakor pred vojno.

Slovenski poslanec Roškar: „Nameravani zakon ima mnogo slabih strani. Takega davka ni mogoče zagovarjati pred ljudstvom. Ako obvelja ta zakon se bo kmalu v vseh takih legah, ki so sposobne za kaj drugega, vinograd opustil. Ta davek zadene najhujše najnižje sloje, pred vsem tudi delavstvo. Ta zakon mora razmere na deželi silovito otežkočiti. Moči, ki bi se zadostno mogle poučiti o stvari, niso doma. V mnogih hišah so same ženske, otroci in pa starci, ki nikakor ne bodo v stanu, v stvar dobiti zadosten pogled, še manj pa zadostiti zahtevam in predpisom tega zakona. Velikanska težkoča bi bila za neizkušene žene, da priglase pravočasno množino in kakovost vina in sadnega mošta; zapisovale naj bi vsako oddajo itd. Stvar je vseskozi nova, za preproste ljudi težka; saj nimamo še nobenega zakona, ki bi vseboval take zahteve na priprostega kmetovalca, kakor ravno predlagani zakon za vinski davek. Ravno kmetovalci so v tej vojski najhujše prizadeti; vojska dobi največ vojakov od kmeta. Kmetje so se v tej vojni morali največ truditi z obdelovanjem. Ako bo obdelovalec vinograda videl, da se ga le zatira, bo izgubil vse veselje do obdelovanja in naše narodno gospodarstvo bo uničeno. Novi zakon zahteva razna naznanila, zapiske, pta. Kako naj n. pr. priprosta žena, ki je sedaj sama doma, vsem tem zahtevam zadosti, da ne bi prišla v kazen? Vinogradnik bo moral večkrat ure daleč hoditi, da poda svoja naznanila, ali da odpre osebi, ki bo nadzorovala, kleti itd. Slabejša vina bodo v eni padla in s tem bodo prizadeti najbolj najrevnejši vinogradniki. Država bi morala skrbeti za povzdige izdelovanja, tu ga pa uničuje. Se bodo kmetovalci zapuščali rodno grudo, in se selili v mesto ali pa na tuje. Napravi več izpreminjavalnih predlogov, pred vsem, da se zniža davek in razlikuje med moštom in vinom; davek naj bo razmeren z vrednostjo vina, od vinskega mošta 8 K, od vina in drugih izdelkov 10 K; stalni znesek 18 K naj bi odpadel. Producentu naj bi se pustilo za rodbino, nastavlence, rokodelce in delavce za lastno porabo neobdačeno množino, in sicer najmanj 2 litra na dan in glavo; takozvani pikoliti in droznato vino naj bi se od vsakega obdačenja popolnoma izločila in tudi ne vpoštevala v ono množino pijače, ki se oprosti davka. Večina je te predloge odklonila. Vendar pa so obveljali kot minoritetni predlogi za razpravo v zbornici. Obraca se posebno proti temu, da bi imela vlada pravico zapečatiti vse posode in orodje, brez katerih je izdelovanje pijače nemogoče; on predlaga, naj se ta določba črta iz zakonske predloge. Predlog ostane v manjšini, le toliko je vlada privolila, da ta določba ne velja za domačo produkcijo (bodenständige Wein- und Mosterzeugung). Pri kaz. določbah je v § 24 predloge, da so razni pregreški težki prestopki. Predlaga, da se to sploh črta. Črta se nato samo; težki. Akoravno so Čehi in Poljaki z nami glasovali, vendar smo ostali v manjšini, ker nekateri poklicani faktorji niso bili navzoči. Iz postopanja večine in vlade se vidi, da nimajo nobenega ozira do našega ljudstva. Popolnoma napačna je trditve, da bi bili naši kmetovalci in vinorejci vsled vojne splošno obogateni. Bogastva ni iskati med našim kmetijskim ljudstvom, ampak drugod in tam naj bi se iskala sredstva za saniranje državnih financ.“

Slovenski poslanec Brendič: „Letos kaže na Stajerskem tako slaba letina, da vinogradniki ne bodo pridelali niti za domače potrebe dovolj. Veliko vinogradov tudi ni obdelanih. Meščani, ki imajo po vinskih goricah vinograde, ne morejo dobiti delavcev, kajti hrane jim dati ne morejo, za denar pa nihče ne preda. Tudi kmetje ne bodo dali vinogradnikom de-

lavcem hrano, ker je oblast vsa živila zaplenila in odvzela.“

Zid Kuranda je proti temu, da bi se davek odmerjal od vrednosti (10%) in predlaga 25 K od hl vina in zraven, naj se za dobo dveh let po končani vojski naloži še 35 K vojne doklade. Ako bi ta predlog ne obveljal, predlaga, da bi se lastnikom vinskih trgovin, ki bi smele imeti neobdačeno vino, dovolil pri določitvi davka 30% kupnine.

Nižjeavstrijec Mayer je proti predlogu Kurande. Njegova stranka je bila leta 1908 proti vinskemu davku, ki ga je vlada zahtevala. Takrat je ta davek vrgla ravno njegova stranka. Sedaj pa da so razmere take, da državi brez tega davka ni mogoče več obstati.

Soc. demokrat Renner je mnenja, da sedanji čas ni primeren za vpeljavo posrednih davkov. Zahteva, naj se, če se že vino obdači, naloži davek na pridelovanje, ne pa na uživanje, ker le potem bo država proti vsem državljanom enako postopala. Zakaj bi ravno pridelovalci vina ne plačali davka.

Slovenski poslanec Hladnik: „Davek 18 K za hl vina je previsok. V slabih vinskih letih razni vinogradniki na Dolenjskem vina niti niso tako visoko prodajali, kakor je sedaj davek sam. Sedaj ima vino res visoko ceno, ali to je nenaravno. Ako nastopijo redne razmere, utegne cena vina zopet pasti in novi davek bo dosegel le to, da bo vinogradnik le še bolj opuščen vinorejo, kakor že do sedaj. Stajerska je imela n. pr. v letih 1906—1915 vinogradov 28.968 ha, leta 1916 pa samo 17.239 ha; Dalmacija poprej 72.355 ha, sedaj 54.212 ha; Istra poprej 30.339 ha, sedaj 26.315 ha; Kranjska 10.056 ha, sedaj 9749 ha. Ako Renner trdi, da ne gre, da bi bila davščina na vino nekaj vedno spremenljivega, opozarja Hladnik na to, da je tudi sedanji vinski davek zelo različen po raznih kronovinah. Na Predaleškem se plača od 100 l vina K 2,12, na Kranjskem K 4,60. Še bolj različne so deželne priklade, od 60% na Stajerskem do 200% v Trstu. Predlaga, naj se izpusti beseda „najmanj“ 18 K od hl v § 2.“

Dalmatincec dr. Dulibič je proti stalnemu davku, ker je krivičen. Najboljše vino bi se lahko obdačilo, kakor najslabejše. V Dalmaciji so bila pred vojsko boljša vina po 48 K hl, slabejša po 16—24 K hl. Se pridruži predlogu Hladnikovem.

Kolischer predlaga, naj bi ostalo polvino neobdačeno in da se tudi od drugih vin, ki niso od vinske trte, torej od sadjevega, grozdicevega vina itd. plača davščina 10% vrednosti, najmanj pa 3 K od 1 hektolitru.

Odsek sprejme davek 10% od vrednosti, najmanj pa 18 K od hl. Davek na polvino se opusti; davek na sadno vino se sprejme po predlogu Kolischer. Pri vinskih trgovinah naj se dovoli zadržugam 30% popusta od nakupne cene in zasebnikom 25% popusta pri določitvi davka.

Poslanec Roškar posebno ugovarja, da bi se moralo plačati razven davščine še 2 K od hl za nadzorovanje in pregledovanje, toda večina je sprejela vladno predlogo.

Po zakonskem načrtu lahko dobe občine pravico nadzorovati in pregledovati vinske kleti in vlečejo zato tudi dotično pristojbino 2 K. Ako bi pa občine tega posla ne izvrševale v redu, se jim lahko ta pravica odvzame; potem za dobo treh let dotična občina ne more priti več do te pravice. Po predlogu poslanca Brendiča se določi samo doba dveh let.

Proti predlogu poslanca Roškara, da se pusti 2 l na dan in osebo neobdačena, je obveljal predlog poročevalca, ki pravi, da vlada v izvršilnih predpisih določi, koliko sme vinogradniku ostati neobdačenega vina za domačo pijačo.

Zlasti veliko se je govorilo o zahtevi, da mora vinogradnik zapisovati, koliko je pridelal vina, koliko prodal, koliko porabil itd. Govorili so o tem Jarc, Roškar, Dulibič, Hladnik, Glabinski; a predlog je obveljal.

Veliko je bilo govora tudi pri § 12, ki govori o kletih, v katerih je lahko neobdačeno vino (Freilager).

Hladnik je povdarjal, da taka prednost silno škoduje malim gostilničarjem. Ti bodo morali plačati vinski davek že pri nakupu, med tem ko lastnik kleti, v kateri bo imel neobdačeno vino, ne bo plačal davka, dokler ne proda vina. Vinogradnik bo raje vino prodal takemu, ki bo rekel: Če meni prodaš vino, ne pride v tvojo klet nikakoršen pregledovalec, ali nadzornik. Ravno to določilo bo krivo, da bodo s časom veliki vinski trgovci vso vinsko trgovino otegnili na se, ali da bodo velike banke prišlele trgovati z vinom. Veliki vinski trgovci bodo lahko uporabili trust, vinske cene bodo poljubno določali tako pri nakupu kakor pri prodaji. Vsled tega bodo trpeli tako vinogradniki kakor pivci. Predlaga, naj se dovoli samo zadržugam kleti z neobdačnim vinom. Pritrdili so temu tudi drugi, kakor n. pr. Seidel in Mayer, a nazadnje le sprejeli poročevalčev predlog, ko je vladni zastopnik izjavil, da bodo posebne zahteve stavili tistim, ki bodo prosili za dovolitev neobdačenih vinskih kleti, da pa mora biti radi vina iz Ogrskega taka ugodnost za trgovce, sicer bi se vinski trgovci izselili na Ogrsko in od tamkaj z Avstrijo kupovali.

§ 15 predloge je dosegel Roškar, da je bilo sprejeto: Pri vinogradnikih se ne bo zapečatilo orodja, ki je potrebno za izdelovanje vina, kadar se ne bo razlo, ampak samo pri tovarniškem izdelovanju vina, med ce itd.

Pri zadnjem paragrafu je bil odklonjen dr. Dulibičev predlog naj bi zakon za deželo, ki so spadala v vojno okrožje, ne veljal za dobo do dveh let po sklenitvi mira. Da predlog se nekateri s posmemom pobijali.

Poslanec Roškar je bil vsled tega hud in je v nekaterih mestih izjavil, da hoče zahteva, naj vlada z

vsemi mogočimi sredstvi skuša vinorejo povzdigniti. Za to resolucijo bi vsi glasovali in je bila precejšnja poparjenost, ko je poslanec Jarc svojo resolucijo umaknil. Sprejel jo je za svojo nemški poslanec Licht, nakar je bila enoglasno sprejeta.

Francosko bojišče.

Čeprav so se nemške armade umaknile na takozvano Hindenburgovo črto, ki je baje zelo močno utrjena, se še vedno nadaljuje velenofenziva četverosporazumovih armad na celi fronti od belgijskega mesta Ypern proti do južnovzhodno od Verduna ob francosko-lotaringijski meji. Nemške armade so se morale umakniti na dveh delih fronte in sicer pri mestu Havrincourt ob kanalu La Bassee severno od mesta Arras ter južnovzhodno od Verduna pri mestu St. Mihiel, kjer so morali prepustiti ameriškim četam, ki se bojujejo na tem delu fronte in ki hočejo iztrgati Nemcem obe deželi Alzacijo in Loreno ter ju podariti Francozom, precejšen kos zemlje. — Stiri milijone ameriških čet je sedaj baje na potu iz Amerike v Evropo.

Italijansko bojišče.

Ze delj kakor tri tedne napoveduje sovražno časopisje, da prične Italija z novo ofenzivo proti Avstriji, za katero se temeljito pripravlja. Dne 16. t. m. so Italijani napravili napade na široki fronti med Piavo in Brento ter v gorovjih Solarolo, Perlica in Saso. Dne 17. t. m. zjutraj so pričeli Italijani po daljšem bobnečem ognju s splošno ofenzivo. Srditi laški napadi so bili odbiti na celi fronti. Amerika je baje poslala večje število čet Italijanom na pomoč; imamo torej zopet pričakovati delj časa trajajočih in hudih bojev.

Na drugih bojiščih.

Na macedonskem bojišču vzhodno od Bitolja so vsplamteli novi boji med francosko-srbskimi in avstrijsko-bolgarskimi četami. Po hudem artilerijskem ognju so francosko-srbske divizije zasedle bolgarsko-avstrijske postojanke Sokol, Dobropolje in Vretenik. Avstro-bolgarske čete so se umaknile v smeri proti severu. — Na turških bojiščih novi boji v Palestini severno od Jeruzalema ob cesti Nablus—Jeruzalem ter ob reki Jordan. Angleški napadi se baje bili odbiti.

Razne politične vesti.

Zasedanje drž. zbora odlagajo od dne do dne. Prvotno se je reklo, da bo sklican državni zbor za dne 24. septembra, potem dne 1. oktobra in sedaj pišejo listi, da se bodo seje pričele še le v drugi polovici oktobra, da dobi tako na eni strani finančni minister dovolj časa za sestavo od strank zahtevanega podrobnega finančnega (davčnega) načrta in da se na drugi strani ugoti željam kmetijskih poslancev, ki hočejo biti v času najnujnejših jesenskih poljskih del še doma. Mnogi poslanci so pa mnenja, da je zopetna odgoditev v zvezi z zunanje-političnimi dogodki, zlasti z Burianovim mirovnim pismom. Ako se to naziranje potrdi, bodo trajale državnozbornske počitnice tako dolgo, dokler ne bo znan končni uspeh mirovne poslanice. Splošno se namreč pričakuje, da se boče razvila pri otvoritvi jesenskega zasedanja državnega zbora važna in velika politična razprava. Ker bo ta na vsak način vsebovala tudi mirovno vprašanje, bi se ji rada vlada izognila, dokler ne bo popolnoma pojasnjen zunanje-politični položaj, ustvarjen po Burianovem mirovnem pismu. — Novejša poročila pa pravijo, da bo državni zbor sklican za 1. delegacije pa za 15. oktobra.

Vlada se še vedno ni spametovala. Slovane draži, kjer le more. V Ljubljani je odstavila poštenega Nemca ravnatelja realke Cora. Na njegovo mesto je imenovala zagriženega Nemca Swobodo. Na Češkem ugodi Nemcem v vsaki se tako neopravičeni zahtevi. Sedaj bo baje odvzela Čehom večino v deželni upravni komisiji in bo imenovala še dva Nemca v njo. Ustanovila bo s 1. oktobrom dvoje nemških okrajnih glavarstev: v Pragi in v Litomericah. Vlada draži Slovane, kjer le more in se ravna po starem receptu: Nemcem groš, Slovanom pa knof. Kako se to sklada z mirovno ponudbo? Saj je avstrijski vladni monarh znano, da so Amerika, Anglija in druge sovražne države le tedaj pripravljene skleniti mir z nami, če bodo uživali vsi narodi v naši državi enakopravnost in če se jim da popolna samostojnost.

Znamenje, da se bliža Jugoslavija, smo opazili tudi na mariborskem magistratu. Zadnji ponedeljek je bil nekaj časa nabit na stebri mariborske mesine hiše tudi naslednji slovenski napis: „Juter toreg se dajo vun Petroleumkarten od 9—11 Uhr.“ Čez napis je nekdo zapisal z modrim svinčnikom: „Heil Jugoslavija in deutschen Stadt Marburg!“ (Heil Jugoslavija v nemškem Mariboru!)

Poljski ostanejo naši. V Tarnovu v Galiciji je imela poljska ljudska stranka shod, na katerem je sklenila: Z ozirom na to, da dobi poljski narod pomoč pri slovanskih narodih, priznavajo Poljaki potrebo sporazume in tesnega stika s slovanskimi brati.